

Förslag på komplettering till framkomlighetsstrategin

Offentliga rum

REMISSSVERSION
2011-09-21

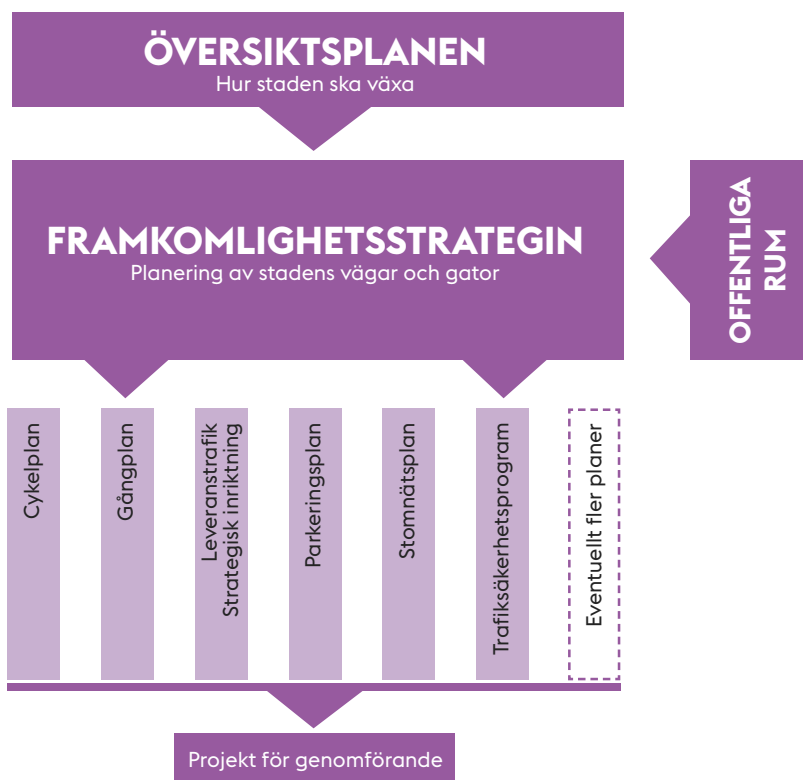

Stockholms
stad

stockholm.se/framkomlighet

Bilderna i denna remissversion är preliminära och kan komma att bytas ut

Översikt av hur dokumentet offentliga rum hänger samman med framkomlighetsstrategin, översiktsplanen och underliggande inriktningsplaner. Offentliga rum är en komplettering till framkomlighetsstrategin som fokuserar på attraktivitet och vistelse.

Innehåll

Inledning	5
Framkomlighetsstrategins planeringsinriktningar	6
Offentliga rums funktioner	7
Offentliga rum är utrymmet mellan husen.....	8
Offentliga rum är till för alla	9
Offentliga rum kan förändras.....	11
Planeringsprinciper för vistelse	13

Bilaga – aktiviteter och handlingsplan

Pågående aktiviteter	15
Handlingsplan	18

Syftet med detta dokument

Syftet med detta dokument är att utveckla framkomlighetsstrategin med ett resonemang om vistelse och det offentliga rummet.

Dokumentet kompletterar de styrande principerna från framkomlighetsstrategin för hur vi ska prioritera i beslut om stadens vägar och gator. Det innehåller planeringsprinciper för utvecklingen av stadens gator, torg och andra allmänna platser till mötes- och vistelseplatser i en växande, attraktiv och hållbar stad.

Stadens gröna offentliga rum såsom parker, gröna stråk och naturområden behandlas i dokumentet "Grönare Stockholm" (antaget i KF).

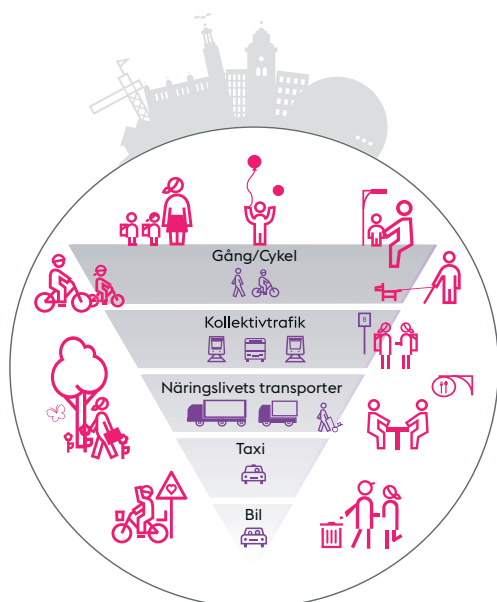
Inledning

Stadens offentliga rum – gator, torg och andra allmänna platser – utgör tillsammans en av Stockholms största och viktigaste tillgångar. De utgör en arena för stadens grundläggande syfte: möten mellan människor för utbyte av idéer, kultur, varor och tjänster. När staden växer delar fler människor på de offentliga rummen, vilket ökar möjligheten till interaktion. Det krävs avvägningar för att nyttan detta ger ska gagna så många så möjligt.

Offentliga rum rymmer ett flertal komplexa system och nätverk, både lokala och strategiska, byggda och naturliga miljöer och funktioner. Det är vi människor och hur vi använder de offentliga rummen som väver samman allt detta till en helhet. Oavsett om vi rör på oss - med eller utan fordon - eller om vi vistas i det offentliga rummet, är vi i någon utsträckning en del av stadslivet.

Ett attraktivt offentligt rum är produkten av många faktorer: stadens form, skala och blandning av funktioner, arkitektur, konst, grönska, flöden av människor och gods mm. Ansvar för de offentliga rummen delas mellan olika offentliga och privata aktörer. Trafikkontoret ansvarar för utformning, underhåll och skötsel av stadens befintliga gator, torg, kajer och vissa parker – vilket är en mycket stor andel av de offentliga rummen. Ytan behöver stödja människors möjlighet till både vistelse och rörelse.

Stadens trafikstrategi - framkomlighetsstrategin - fokuserar på rörelse och de avvägningar som behöver göras mellan olika trafikslag. I arbetet med framkomlighetsstrategin har det blivit tydligt att vistelse måste tas in i alla avvägningar för att helheten ska bli bra.

Stadens funktioner och människorna ska vara utgångspunkten när ett stadsrum – gata, torg, kaj etc – utformas. I bilden illustreras hur framkomlighetsstrategins principer om kapacitetsstarka färdmedel och gators nödvändiga rörelsefunktioner är en del i ett större sammanhang med vistelse och många andra funktioner som behövs i det offentliga rummet.

Framkomlighetsstrategins planeringsinriktningar

Den bästa trafikplanen är en bra stadsplan.

Stockholm växer och staden ska byggas på ett sätt som minimerar behovet av att resa, möjliggör fler resor med cykel och gång och stödjer en kapacitetsstark och frekvent kollektivtrafik.

Framkomlighetsstrategin beskriver hur utrymmet på stadens gator, torg och andra allmänna platser behöver omfördelas för att kunna möta ökad efterfrågan på resande och större behov av attraktiva offentliga miljöer.

Framkomlighetsstrategin har fyra inriktningar:

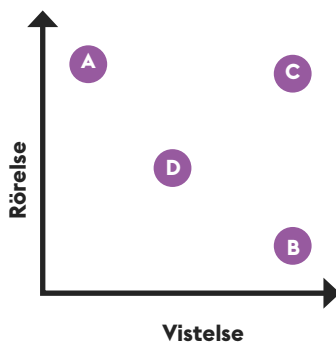
A Fler människor och mer gods ska kunna förflyttas genom att fler använder kapacitetsstarka färdmedel, d.v.s. kollektivtrafik, cykel och gång, samt godsfordon med hög beläggning

B Framkomligheten i väg- och gatunätet ska förbättras genom att öka reshastigheten för de kapacitetsstarka färdmedlen och höja restidspålitligheten för alla trafikanter.

C Vägarna och gatornas roll som attraktiva platser ska förstärkas genom att förbättra gångvänligheten i staden.

D De negativa effekterna av väg- och gatutrafiken ska minimeras genom att styra bilanvändning till de resor där bilen gör mest samhällsnytta.

Framkomlighetsstrategins inriktningar A, B och D fokuserar på rörelse medan inriktning C handlar om vistelse. Det är inriktning C som utvecklas i detta dokument.

Fyra exempel:

- A Essingeleden - är mycket viktig för rörelse regionalt. Saknar vistelsevärden och det finns heller ingen potential att öka dem.
- B Skärholmstorget - är viktigt för vistelse och här finns nästan bara rörelse kopplad till stadsliv (fotgängare).
- C Hamngatan - är viktig för både vistelse och rörelse med gång, cykel, kollektivtrafik samt övrig fordonstrafik.
- D Bällstavägen - är viktig för rörelse inom Västerort och har lokala vistelsevärden längs vissa sträckor.

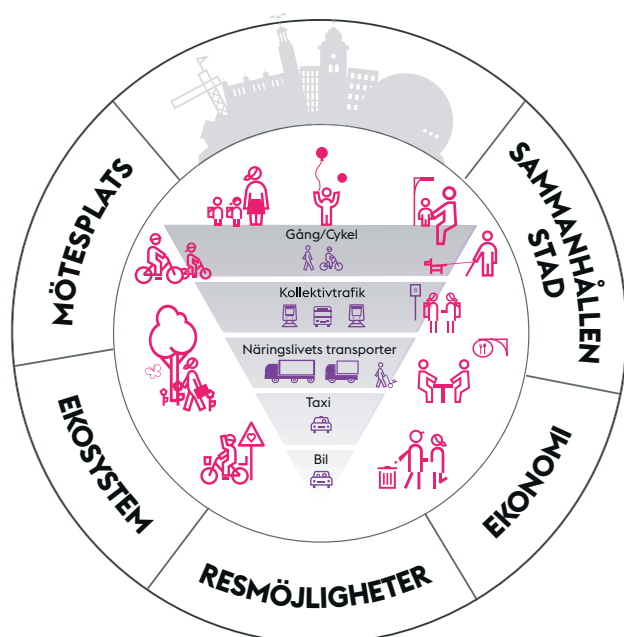
Vistelse och rörelse

Gatan har främst två funktioner - att stödja människors möjligheter till vistelse och rörelse. Vistelse är stadsliv. De som vistas på platsen vill använda de möjligheter som finns i gaturummet - butiker och restauranger, sittplatser och träffa andra människor. Rörelse är trafik i alla dess former. I praktiken kan inte dessa två funktioner skiljas åt, för den som reser gör det för att komma fram till en plats. En person som går bidrar till stadslivet samtidigt som hen förflyttar sig. Den som t ex stigit av bussen växlar från att vara främst intresserad av att röra sig snabbt till att vara mer intresserad av platsen. Platsens attraktivitet är också beroende av att rörelsen finns där.

Relationen mellan rörelse och vistelse på en plats kan beskrivas i ett enkelt diagram, se bilden till vänster. Olika gator, torg och andra platser kan placeras längs de två axlarna som visar deras betydelse för rörelse och vistelse. Positionerna på axlarna varierar över både tid (t ex delar av dygnet eller under året) och rum (t ex längs en sträcka). Detta är en etablerad metod, utvecklad av University College London, som kallas ”Link and Place”.

Offentliga rums funktioner

Stadens funktioner och människorna ska vara utgångspunkten när ett stadsrum – gata, torg, kaj etc – utformas. Kapacitet är kärnan i Framkomlighetsstrategin och bilden visar hur gators rörelsefunktion är en del i ett större sammanhang med vistelse och många andra funktioner som behövs i det offentliga rummet. Det krävs varsamma avvägning för att helheten ska bidra till ett attraktivt offentligt rum – med alla de viktiga funktioner som anges i bilden.

Mötesplats

Städer har uppstått för att människor ska kunna mötas. Gator, torg och andra allmänna platser utgör några av stadens främsta mötesplatser.

Resmöjligheter

Tillgänglighet främjas bäst av att det man behöver ligger nära bostaden. Närhet behöver dock kompletteras med olika möjligheter att transportera människor och varor. Tillgängligheten har också stor betydelse för den regionala ekonomin då den möjliggör gemensamma bostads- och arbetsmarknader.

Sammanhållen stad

Gator, torg och andra allmänna platser har en viktig roll i att länka samman stadens alla delar, så att olika människor kan mötas i vardagen och segregation motverkas.

Ekosystem

Gator, torg, och andra allmänna platser bidrar med en viktig del av stadens ekosystemtjänster med bland annat fördröjning av dagvatten samt luftrening och skugga från gatuträden.

Ekonomi

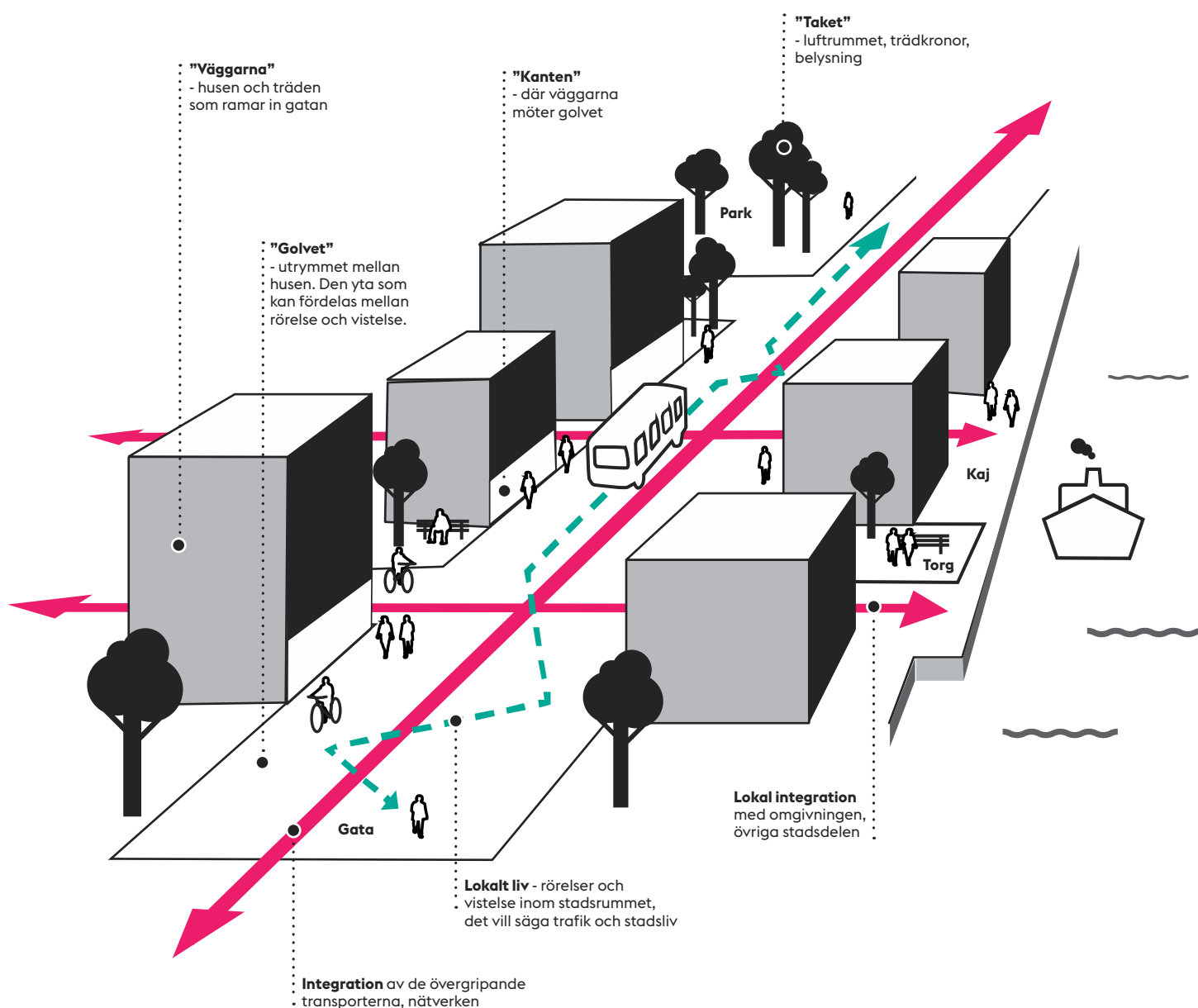
Välutformade och attraktiva offentliga rum som främjar stadsliv kan ge större intäkter för kommersiella verksamheter. De bidrar också till att höja värdet på fastigheter och kan ge fler arbetstillfällen.

Offentliga rum är utrymmet mellan husen

Den enskilda gatan, torget eller exempelvis kajen är både en plats och en integrerad del av kvarter, stadsdel och stad. System som finns i offentliga rum (busslinjer, cykelbanor, spår, ledningar i mark mm) utgör även de delar av ett lokalt, regionalt, nationellt och internationellt nätverk.

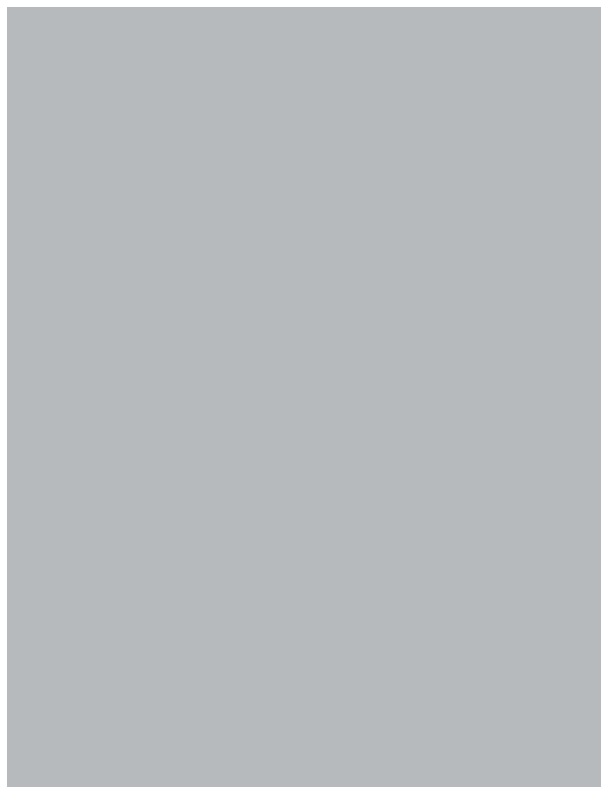
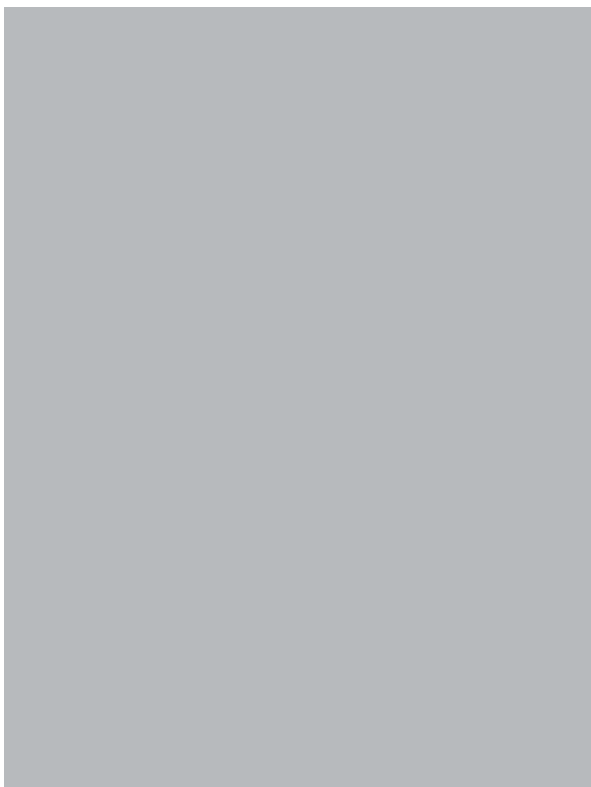
De offentliga rummet skiljer sig mellan olika delar av staden. I centrala delar är de vanligaste offentliga rummen gator, torg, kajer och parker. Längre ut i staden tillkommer också fler grönytor och stråk med gång- och cykelbanor, gångbroar och tunnlar mm. Här tenderar också de offentliga rummen att vara mindre väl sammankopplade.

Offentliga rum är till för alla

Grundläggande i ett demokratiskt och jämlikt samhälle är att de offentliga rummen är inbjudande och trygga platser för alla människor och att ingen begränsas av t ex ålder, kön eller funktionsvariation. Förutsättningarna för stadsliv och kvaliteten på de offentliga rummen är olika i olika delar av staden. Detta speglas också i den upplevda trygghet som skiljer sig mellan olika stadsdelar och mellan olika grupper av människor. Upplevd otrygghet kan innebära att människors liv begränsas genom att de väljer alternativa vägar, inte vistas utomhus vissa tider på dygnet och undviker eller inte kan använda vissa platser. Det behövs levande stadsmiljöer i hela staden där alla känner sig välkomna och kan röra sig och vistas fritt.

Offentliga rum kan förändras

Gator, torg och andra allmänna platser är föränderliga och flexibla på både kort och lång sikt. Många av stadens offentliga rum har funnits i åtskilliga decennier, vissa i hundratals år. Gator som anlades för människor och hästar byggdes om för att rymma spårvagnar och cyklar, och senare för bilar, bussar och lastbilar. Landsvägar blev trafikleder eller huvudgator i moderna förorter. På senare år har gator åter ändrats, med gågator, trädplanteringar, kollektivtrafikkörfält och cykelbanor. Torg har omvandlats från handels- och mötesplatser till parkerings- och trafikplatser för att sedan ändras tillbaka igen. Oavsett utformning så har gatorna, torgen och de andra allmänna platser alltid varit ett rum för stadsliv, även om utrymmet för sådana aktiviteter varit mer eller mindre prioriterat. Vissa anpassningar av utrymmet i staden har gjorts genom breddning och rivning. De allra flesta förändringar har genomförts genom en kontinuerlig omfördelning av utrymmet mellan husen. Förändringsprocessen pågår också idag. Det finns byggprojekt över hela staden som utvecklar stadsrummet.

Flexibiliteten i stadsrummet finns även över kortare tidsperioder där användningen av utrymme kan ändras över dygnet (t ex ett tillfälligt evenemang som stänger av en gata, eller kollektivtrafikkörfält som är parkeringsplatser utanför högtrafik), över veckan (bilfria gator på helgdagar) och över året (sommargågator, sommartorg och uteserveringar som endast finns under sommarhalvåret).

Utformning av gator och platser kan snabbt göras om och testas med hjälp av enkla flyttbara element och tillfällig skyltning och målning. Gatan eller platsens funktion kan på detta sätt ändras snabbt och förändringen utvärderas innan den blir permanent.

Rörstrandsgatan, sommarmöblerad

Götgatan har fått en ny utformning med hjälp av flyttbara element. På så sätt har ändringen kunna genomföras snabbt och utformningen testas innan den görs permanent.

Rinkebystråket före och efter ombyggnationen

Planeringsprinciper för vistelse

Framkomlighetsstrategins inriktning om attraktivitet fördjupas med följande principer för utveckling av de offentliga rummen.

1. Planeringen ska stärka gatans roll som vistelseplats

Planeringen ska ta hänsyn till balansen mellan gatans två funktioner - vistelse och rörelse. Det handlar inte bara om hur mycket plats som avsätts till vistelse utan lika mycket om hur det befintliga utrymmet för vistelse används. Det krävs också tydligare prioriteringar mellan olika funktioner. Det innebär att vissa funktioner kommer att behöva prioriteras bort.

2. Ett nätverk av offentliga rum ska binda samman stadens olika delar

Offentliga rum ska användas för att stärka samband och utbyte mellan olika delar av staden och bidra till att överbygga fysiska och mentala barriärer. Delar av ytterstaden står inför en omfattande omvandling och då finns potential att knyta samman det offentliga rummet bättre. Stråk för gående och cykel kan också användas för att öka konnektiviteten och möjligheten till stadsliv i lokala centrum.

3. Kvaliten i det offentliga rummet ska höjas i hela staden

Det finns många lyckade offentliga miljöer men de är ojämnt fördelade över staden. I innerstaden behövs mindre kompletteringar av det offentliga rummet för att förbättra kopplingar och öka attraktiviteten. I ytterstaden kommer bostadsbyggandet möjliggöra utveckling och kvalitetshöjning av det offentliga rummet. Platser kan även lyftas och bli tryggare med mindre åtgärder. Det krävs satsningar i form av både investeringar och bättre drift och underhåll.

4. Stadens offentliga rum ska leva hela året

Det är lätt att skapa folkliv när solen skiner. Stadens offentliga rum behöver dock kunna ge möjlighet till möten, vistelse och rekreation året och dygnet runt - även när det är mörkt, mulet eller snöigt. Det är viktigt med ljussättning, färg, mikroklimat - sol och lä mm.

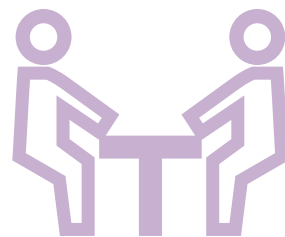
5. Utformningen av det offentliga rummet ska underlätta flexibel användning

En del av ytan i staden bör utformas och möbleras för att kunna ändra användning över dygnet, veckan eller året. Det kan handla om permanenta ändringar men också om mindre testverksamhet med tillfällig möblering, målning och skyltning. Metoder för att engagera medborgare och näringsliv i utformning av närmiljön bör utvecklas och testas.

KOMMISSIONEN FÖR ETT SOCIALT HÅLLBART STOCKHOLM har i uppdrag att ge förslag på hur Stockholms stad kan minska skillnader i livsvillkor och hälsa för att därigenom öka välbefinnandet för alla stockholmare. Två av kommissionens rapporter har bäring på utformning av offentliga rum: "Från delad till enad stad" och "Staden där vi möts". "Från delad till enad stad" innehåller fem råd om inriktningen på stadens planering (medskick till nya översiktsplanen): tyngre tyngdpunkter, prioritera gatan som mötesplats, prioritera att se varandra i vardagen, främja genomströmning och blandning i stadsdelarna samt identifiera stadsdelar som är rumsligt segregerade.

LOKALA UTVECKLINGSPROGRAM

För att förverkliga visionen om ett Stockholm för alla satsar Stockholms stad på lokala insatser i varje stadsdel med utgångspunkt i invånarnas behov. Det tas fram lokala utvecklingsprogram för varje stadsdel och dessa pekar bl a ut ett antal offentliga rum som behöver utvecklas. Resurser ska styras till de områden där de behövs mest.

Bilaga – aktiviteter och handlingsplan

Pågående aktiviteter

Det pågår arbete över hela staden som utvecklar attraktiviteten i de offentliga rummen. För trafikkontorets del är det främst arbetet med Gångplanen, konceptet Levande Stockholm, arbetet med de lokala utvecklingsprogrammen samt löpande arbete med träd, blomsterprogram, belysning, möblering och leveranstrafik. Även andra delar av kontorets verksamhet bidrar till attraktiva offentliga rum, som ombyggnation av gator för att förbättra rörelse och vistelse utifrån t ex. cykelplanen och plan för säkra skolvägar samt upplåtelse, drift och underhåll.

Gångplanen

Gångplanen gynnar attraktivitet i det offentliga rummet då all vistelse börjar till fots. Gångplanens åtgärder är:

- Förbättra gångvänligheten på ett antal stråk med hög potential
- Förbättra rekreationsstråk
- Genomföra en kampanj för att åtgärda lokala gångproblem
- Utveckla ett vägvisningssystem för fotgängare
- Skapa en verktygslåda för gånganalys
- Arbeta med tillfälliga åtgärder
- Förbättra gatudrift och gatuunderhåll utifrån fotgängares behov
- Ta fram en metod för bedömning av trängsel på gångbanor
- Mäta gångtrafiken
- Levande Stockholm

Levande Stockholm

är ett koncept i Gångplanen. Fler gågator, gångfartsgator, sommar-gågator och bredare trottoarer ska utredas och prövas. Parkeringsplatser ska kunna upplåtas för uteserveringar, torgytor användas bättre och pop-up-parker anläggas. Förändringarna till en mer levande stad är viktiga för hela Stockholm. Arbetet har t ex resulterat i en ny taxa för upplåtelse och utökade serveringstider till kl 23.

- Från och med 2017 finns ett antal årligen återkommande
- sommargågator i innerstaden utöver de tillfälliga initiativen. Konceptet kommer också spridas till ytterstaden.
- Under 2017 ska kontoret ta fram en vinterstrategi för Levande Stockholm i syfte att Stockholm ska bli en mer attraktiv vinterstad.

Lokala utvecklingsprogram (LUP)

Stadsdelsförvaltningarna har tagit fram lokala utvecklingsprogram med prioriterade åtgärder. En del av dessa åtgärder berör trafikkontoret som har i uppdrag från kommunfullmäktige att hjälpa till med att realisera de lokala utvecklingsprogrammen. Sju stadsdelar är prioriterade: Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Skärholmen, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck.

- Medverka i stadsdelsförvaltningarnas medborgardialoger inom arbetet med lokala utvecklingsprogram.
- Vidareutveckla kontorets arbetssätt för att bättre kunna möta de behov som följer av stadens arbete med lokala utvecklingsprogram.

Kulturförvaltningen har tagit fram en inspirationskrift **TILLFÄLLIG ARKITEKTUR GER PLATS FÖR KULTUR** i syfte att öka användningen av konstnärlig gestaltning av temporära stadsrum.

HANDBOK FÖR MEDBORGARDRIVEN STADSUTVECKLING, framtagen av Fastighetsägarna i samarbetet med staden. Innehåller konkreta råd och anvisningar till den som vill initiera någon form av tillfällig arena för möten och aktivitet i stadsrummet.

Det pågår arbete med att ta fram en guide med stora och små evenemangsplatser i hela staden.

Stadens ca

40 000

gatuträd sköts med stor omsorg för att bibehålla det gröna inslaget i de offentliga rummen.

Trafikkontoret ansvarar för drift och underhåll av totalt

150 000

lampor

ENPROCENTSREGELN FÖR KONST innebär att en procent av byggprojektkostnaden vid om-, ny- och tillbyggnad i stadens egen regi ska avsättas för konstnärligt gestaltungsarbete. Arbetet sker i samarbete med Stockholm konst. Gäller för projekt över 0,5 miljoner kronor.

Grönare Stockholm

är en satsning som ska säkerställa att staden både kan växa och utveckla sina gröna kvaliteter samtidigt som stadsmiljökviteterna ska bli mer jämlika mellan stadens olika delar. I satsningen ingår förutom att anlägga nya parker och gröna stråk i ytterstaden, även trygghets- och attraktivitetsskapande åtgärder på torg, platser och stråk. Målsättningen är att skapa nya attraktiva och trygga mötesplatser samt att riva fysiska och mentala barriärer. Fokus är på de delar av staden som har störst behov enlighet arbetet med de lokala utvecklingsprogrammen.

- Ett antal större parker och/eller gröna stråk ska anläggas i ytterstaden.
- Arbetet med att stärka stadens gröna kvaliteter ska kopplas samman med en generell förstärkning av stadsmiljöerna i eftersatta områden i ytterstaden. Konkreta förbättringar av gångstråk, torg och parker ska prioriteras.

Gatuträd och blomsterprogram

Stadens ca 40 000 gatuträd sköts med stor omsorg och är ett viktigt grönt inslag i de offentliga rummen. Det pågår löpande nyplaneringar för att ersätta döda eller borttagna träd.

Blomsterprogrammet finns på fler än 200 platser i staden. Totalt planteras runt 250 000 lökar och plantor i urnor och rabatter på Stockholms mest besökta platser. Utplanteringen sker i tre omgångar – vår, sommar och höst – och växtvalet anpassas efter tidpunkten.

Belysning

Trafikkontoret ansvarar för drift och underhåll av totalt 150 000 lampor. Ljuset spelar en viktig roll för hur vi upplever tryggheten på en plats. Trafikkontoret driver ett aktivt arbete med trygghets- och skapande belysningsåtgärder, bl. a. genom att se till att vegetation inte skymmer belysningen.

Möblering

Det sker ett löpande arbete med kompletteringar och byten av soffor, bänkar, skräpkorgar mm för att öka de offentliga rummens attraktivitet och tillgänglighet. Möbler väljs från möbleringsprogrammet för att gestaltning och färgval ska bidra till en attraktiv helhet.

Leveranstrafik

Varuleveranser är en förutsättning för en levande och attraktiv stad. Kaffet vi dricker på uteserveringen och blommorna vi köper på torget måste levereras. Det finns mycket att vinna på effektiva, säkra och gröna leveranser, inte minst en stadsmiljö där gator inte enbart leder trafik utan även uppfattas som en tilltalande plats att vara och vistas på.

Liljeholmen

SOLSKORV fastfood med kvalitet

LIVSFARLIG LÖSNING ÖVER SVAREN GÅ EJ NÄRA NEDFÄLLEN TRÄD

Snabb-kon Liljeholmen
08-19 14 04

CO
KON

Handlingsplan 2018-2023

Kontoret har identifierat ett antal aktiviteter som ytterligare skulle kunna stärka inriktningen i denna strategi.

Tio platser som håller samman Stockholm är utpekade i nya översiktsplanen:

- Hagsätra-Älvsjö
- Banhagen-Högdalen-Rågsved
- Tensta-Rinkeby-Spånga
- Kista-Husby-Akalla
- Fagersjö-Farsta
- Bredäng-Mälardalshöjden
- Skärholmen-Vårberg
- Östberga-Årsta
- Hässelby Gård-Vinsta-Vällingby
- Älvsjö-Solberga-Telefonplan

Identifiera offentliga stråk och platser med utvecklingspotential

Det finns stråk och platser som behöver utvecklas i hela staden, utpekade i så väl de lokala utvecklingsprogrammen som i planerna under Framkomlighetsstrategin. Dessutom pekar nya översiktsplanen ut tio platser ut som håller samman Stockholm. Synergier mellan utvecklingsprogrammen, planerna och översiktsplanens samband behöver identifieras och sammanhängande nätverk för vistelse och gång behöver pekas ut.

- 1. Identifiera nätverk med sammanhängande stråk för vistelse och gång samt peka ut stråkens olika funktioner**
- 2. Ta fram karta med platser och stråk som bör utvecklas för ökad trygghet och mer stadsliv utifrån de lokala utvecklingsprogrammen samt identifiera synergier med gångplan, cykelplan m fl. för att kunna prioritera angelägna projekt på kort och medellång sikt**
- 3. Se över möjligheten att införa fler permanenta gågator**

Arbetsprocesser och utbildningsinsatser

Det behövs ett utvecklat arbetssätt kring hur det offentliga rummet kan stärka sammanhållningen i staden samt en översyn av kommunala processer för att säkerställa vistelsekvalitet i alla projekt.

- 4. Förbättra samverkan inom trafikkontoret samt med övriga berörda förvaltningar för att gemensamt utveckla de offentliga rummen i staden**
- 5. Utbildningsinsatser för att höja medvetenheten på trafikkontoret om vistelsekvaliteter och betydelsen av attraktiva offentliga rum**

Utveckla arbetet med tillfälliga åtgärder för ökat stadsliv i hela staden året runt

Levande Stockholm har sedan 2016 visat goda resultat med sommargångator och tillfälliga parker i innerstaden. Konceptet håller på att utvecklas för att kunna tillämpas även i ytterstaden och under fler årstider. Tillfälliga åtgärder innebär en möjlighet att testa mer flexibla lösningar. I arbetssättet ingår att kommunicera bättre och utveckla medborgardialogen samt att stödja initiativ från medborgare och näringsliv.

- 6. Identifiera 30-gator där uteserveringar i parkeringsraden är att föredra framför placering på gångbanan**
- 7. Genomför minst två pilotprojekt för att skapa nya vistelseytor/torgytor i gaturummet genom att använda målning och tillfällig möblering som test före en eventuell permanent ombyggnad**
- 8. Genomför minst ett pilotprojekt om att avsätta ytor för medborgarinitiativ som t ex odling och/eller andra aktiviteter**
- 9. Inventera öde och inaktiva platser samt genomför tillfälliga tillägg för att öka stadsliv i minst en pilotstadsdel i innerstaden och en i ytterstaden**

Utveckla metoder för uppföljning och mätning av vistelsevärden

Varje åtgärd som genomförs är en möjlighet att lära sig något om vad som fungerar bra eller mindre bra. Vistelsevärden är svåra att fånga kvantitativt så kvalitativa metoder behöver testas.

- 10. Ta fram checklista för vistelsekvalitet och trygghet i projekt för stöd i planering och granskning**
- 11. Utveckla rutiner för uppföljning av kvalitet på den offentliga miljön i så väl trafikkontorets egna projekt som i nya stadsbyggnadsprojekt.**
- 12. Testa att genomföra vistelseinventeringar i minst fem projekt**

